

Оскар Вајлд

ПРИНЦЕЗИН РОЂЕНДАН

Илустровала
Ана Григорјев

Превела
Аника Дачић

■ Laguna ■

Био је принцезин рођендан. Имала је само дванаест година и дворска башта је била обасјана јарким сунцем.

Иако је била права принцеза Шпаније, славила је рођендан само једном годишње, баш као и деца сиротиње, и зато је, наравно, било врло важно за целу земљу да за ту прилику буде леп дан. А дан је заиста био леп. Високе пругасте лале стајале су усправљених дршки попут дугачких редова војника гледајући пркосно руже с друге стране травњака и говорећи: – Ми смо величанствене баш као и ви. – Љубичасти лептирићи са златним прахом на крилима летели су са цвета на цвет, малени гуштери извиривали су из пукотина у зиду и излежавали се уживајући у светлом одсјају, нариви су се отварали и прскали на сунцу, показујући своја крвавоцрвена срца.

Чак су и бледожути лимунови, који су у изобиљу висили са потпора и високих лукова, хватали богату боју сунчеве светлости, а магнолије су отварале своје округле цветове боје слоноваче и испуњавале ваздух слатким, тешким мирисом.

Мала принцеза је ходала горе-доле по тераси са својим другарицама и играла жмурке око камених ваза и кипова обраслих маховином. Обичним данима било јој је дозвољено да се игра само са децом из истог сталежа, те се зато често играла сама, али рођендан је био изузетак јер јој је краљ дозволио да позове било коју децу која су јој се допадала.

Било је нечег свечаног и дражесног у начину на који су та витка шпанска деца зујала наоколо, дечази са огромним шеширима украшеним перјаницама и лепршавим кратким огртачима, и девојчице које скупљају крајеве својих дугих хаљина од броката и штите се од сунца великим црним и сребрним лепезама. Али принцеза је изгледала најграциозније, одевена с највише укуса по тадашњој помало незграпној моди.

Хаљина јој је била од сивог сатена, сукња и широки пуфнасти рукави извезени сребром, а крути корсет опточен редовима скупих бисера. Две мале папуче са великим ружичастим розетама вириле су испод хаљине док је ходала. Њена широка лепеза била је сребрнорозе боје, а у коси, која је попут златног ореола чврсто обавијала њено мало, бледо лице, стајала је дивна бела ружа.

Са прозора двора гледао их је тужни, меланхолични краљ. Иза њега је стајао његов брат дон Педро од Арагоније, којег је мрзео, а до њега је седео његов исповедник велики инквизитор од Гранаде. Краљ је био тужан више него обично, јер док је гледао принцезу како се с дечјом озбиљношћу клања окупљеним дворанима, и док се иза лепезе смеје строгој војвоткињи од Албукерка, која ју је у стопу пратила, сећао се младе краљице, њене мајке, која је недавно – или му се тако бар чинило – дошла из веселе Француске да би увенула у мрачном сјају шпанског двора само шест месеци након што је њено дете дошло на свет и не стигавши да види двапут како цвета бадем у воћњаку нити да и наредне године убере плод са квргавог смоквиног дрвета које је расло у средишту травнатог дворишта. Толико је велика била његова љубав да није допустио ни гробу да је сакрије од њега.

Балзамовао ју је маварски лекар, који је заузврат себи повратио слободу јер, како кажу, већ је био предат инквизицији због јереси и сумње у чаробњаштво, а њено тело је положено на извезени одар у капели од црног мермера, баш онако како су је свештеници донели оног олујног мартовског дана пре скоро дванаест година. Једном месечно, увијен у црни огртач и са пригушеним фењером у руци, краљ би отишао тамо, клекнуо поред ње и повикао: – Моја краљице! Моја краљице! – а понекад би чак прекршио утврђена правила понашања, по којима се у Шпанији увек сви владају, и која су ограничавала чак и краљеву тугу, па би у дивљој жалости стегао бледе руке покривене драгуљима, покушавајући да својим махнитим пољупцима пробуди то хладно, обојено лице.

Данас му је изгледало као да је поново види, као што ју је први пут угледао у дворцу Фонтенбло кад му је било само петнаест година, а њој још и мање. Том приликом их је званично верио папин изасланик у присуству француског краља и целог двора, а он се вратио на шпански двор носећи са собом малени увојак плаве косе и сећање на дечје усне које се савијају да му пољубе руку док улази у кочију. Касније је дошло до венчања, приређеног у журби у Бургосу, граду на граници између две земље, а следио је велелепни улазак у Мадрид са уобичајеним светковинама и мисом у цркви Ла Аточа. Заиста ју је лудо волео, на штету своје земље, како су многи мислили, која је тад била у рату с Енглеском око превласти у земљама Новог света. Једва да јој је дозвољавао да му се склони из вида – због ње је заборавио, или се чинило да је заборавио, сва озбиљна државна посла – и због тог страшног слепила које страст баца на своје слуге није приметио да те сложене свечаности, којима је желео да је орасположи, заправо само погоршавају чудну болест која ју је мучила.

Кад је умрла, он се неко време понашао као да су га лишили разума. Заиста, нема сумње да би се тад званично одрекао престола и повукао се у велики манастир у Гранади, чији је био почасни званичник, само да се није плашио да остави малу принцезу на милост и немилост свом брату, чија је суровост била добро позната широм Шпаније и за кога се сумњало да је узроковао краљичину смрт поклонивши јој пар отровних рукавица приликом њене посете његовом двору у Арагонији. Чак и након што су прошле три године јавне жалости, које је краљ наредио прогласом у свим крајевима којима је владао, није допуштао министрима да говоре о новим савезима, а чак и кад му је цар Чешке понудио руку своје дивне нећаке надвојвоткиње, наредио је амбасадорима да му пренесу да је њихов господар, краљ Шпаније, већ ожењен Тугом и да, иако му је невеста јалова, он је више воли од Лепоте. Овај га је одговор коштао богате провинције Низоземске, која се убрзо потом, подстакнута чешким владаром, побунила против њега предвођена фанатичима реформисане цркве.

